

Budapesti játszóterek elemzése a gyermekek mozgásformái szempontjából.

Komáromi Blanka

MATE, Budai Campus, Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet, Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék, Tájépítész mérnök BSc, nappali

Belső témavezető: Eplényi Anna Vivien phd, egyetemi docens, MATE, Budai Campus, Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet, Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék

Kutatásom során a játszótéri eszközök és azokon végezhető gyermekkori mozgások (vizsgált kor 0-14 éves korig) kapcsolatának fontosságát térképezem fel tájépítészeti perspektívából. Fontos alapvetés, hogy az egyes telepítésre szánt eszközök milyen mértékű hatással bírnak a gyermekek fizikai és kognitív fejlődésére egyaránt. A történeti vizsgálat folyamán egyértelművé vált számomra, hogy a társadalmi szemlélet, elvárás nagy befolyást gyakorol a játszótereken megjelenő eszközökre. Míg az 1900-as évek elején még hiányoztak az elkerített, játszásra kijelölt területek, mára már ez elképzelhetetlen és igény van minél kreatívabb, komplexebb fejlesztő eszközökre is.

Módszertanomban fontosnak tartottam a teljeskörű vizsgálatot. Így kitekintettem a biztonsági szabályok változására, ezeknek esetleges befolyására az játszóterek eszközparkjaira. Magyarország Európai Unió csatlakozása, az EU szabványai nagy hatással voltak és jelentősen növelték a magyarországi játszóterek biztonságát. Ütésálló burkolatok alkalmazása, eséséi magassághoz illeszkedően (gumiburkolatok)

A módszertan kulcseleme a gyermekek eszközhasználatának terepbejáráson alapuló, saját adatgyűjtés, megfigyelés volt. Így alkalmam nyílt tanulmányozni a gyermekek eszközhasználatát. Mit használnak szívesen, hol a legnagyobb a ricsaj, csendesebb helyek. Megfigyelésükkel készítettem egy igelistát, melynek segítségével kialakítottam nyolc mozgáscsoportot, melyek általánosan megjelennek minden játszótéren. Ezek segítségével értelmeztem az eszközök adta lehetőségeket, ezzel megfogalmazódtak az egyes eszközök mozgásra gyakorolt hatásai is. Nem csupán a fizikai fejlődésre kiterjedően, hiszen ahogy azt már korábban megállapítottam fontos a társadalmi szemlélet. Manapság komplex fejlesztésre van igény, ami a holisztikus gyermekfejlesztést vonja maga után, amely egyszerre a testi, lelki, szellemi és szociális szempontokat egyaránt szem előtt tartva fejti ki hatását.

A négy budapesti referencia játszótér kiválasztásával különböző múltú, jelenleg is más felépítésű játszótereket vizsgáltam a mozgások összhangját és az egyes eszközök egymáshoz viszonyított elhelyezésének módját vizsgálva. Az összehasonlítás eredményei a mozgásformák vizsgálatánál leírt eredményekkel összecseng.

A dolgozatomban végzett kutatás, terepbejárás és elemzések alapján megállapítom, hogy a játszótéri eszközválasztás tervezésnél a múltban meglévő, ám szórványos szenzoros ingerek (homok) iránti igényből mára egy olyan holisztikus, komplex fejlesztési elvéé fejlődött, amely integrálja mind a nyolc feltérképezett mozgáscsoportot, a kognitív stimulációt, és amely elv a kortárs tájépítészeti játszótér tervezés során már a design-t, a térszervezést és az eszközök elhelyezését is alapvetően formálja.